

TELEO PREG
PRAGRA

92

INAUGURATIO
TEMPLI S.S. TRI-
NITATIS.

Thet år /

Kyrcke = Wigningz = Ser-
mon, hållen / vthi en stor och anseent-
lig Föld's confluens och myckenheet / i Viborgz
Förstadz Sylansemi nya Kyrckia (Then
Helge Tresaldigheez Kyrckia fallat)
den 24. Julij Anno 1664.

Och sedhermera / effter åthskilligas åstundan och
begåran / under Trycket gifven

aff

S A M U E L E Reüter
Pastore der sammestådes.

Abo

Tryckt aff PETRO HANSONIO, Acad. Typ:

H. R. M:s Wår Allernädigste Konungz och Arsfur-
stes tro Man och Landzhöfdinge öfwer Viborgz/
Nyslotz sampe Kymmenegårdz Lahn/

Dhen Edle och Wälborne Herren/

Jacob Lönestiöld til Runstorp / Råis
såla och Lijina. etc. gunstige herre och Besödrare.

Så och

H. R. M:s tro Zienare

Dee Edle Wålbi: Wällachtade / Wål-
betredde och Wälforständige gode Herrar och Män/
samptlige Kyrkiones Förnimmare på Sukanien:

Aaron Johansson Klöfwerstiöld til
Lafwola/ Wälforordnat Ståthållare på
Viborgz Slott.

Elias Haraldzson Wälforordnat Hä-
redzhöfdinge öfwer Stranda - Eurapå - Jästis - och
Lapwes Håredher.

Otto Bottolphzson Erich Siurman
Wälforordnat Regemens Wälforordnat Postme-
Strifware. star i Viborg.

Adam Hindersson Bruns Tollenär
öfwer lilla tollen/ och Kyrlewård.

Samptlige högt- och wälåhrade Gynnare / El-
felige åhörare / och förtrogne synner-
lige gode Männer,

DEDICATIO

Mår iagh besinner och betencker / icke
 allenast den anseenliga hielpen som
 Es. Herl: Welborne Her Landzhöf-
 dinge / och I gode Herrar och Män /
 åmpte andre christmilde menniskor /
 or / hafwen godwilieligen / och ass itt
 högtberommeliget nit om Gudz åhra / och vår
 Församblingz högha tarf / gifwit och fbråhrat / vår
 Dne Kyrkebning til merkelegit vnderstödh ; Utan
 och hwad för bekymber / mōda / usiver och nit som I
 gode Herrar förmynndare serdeles hafwen hafft o-
 spardt / och ännu hafwen / om thet gudeligha och
 högnödigha wärckez fortsettiande och fulbordan :
 Så och huru ringa tack I der emot / aff många o-
 betenkta menniskor hafft hafwen / ia huru mån-
 ga spiziga och awogha ord I / af oregerligit arbe-
 tes folk och andra / för Eder bekostnad och stora
 mōdha hafwen most somoftast höra och insupa :
 Ja / iagh kan och wel besinna (såsom then ther li-
 ka bekymber och tack medh Eder gode Herrar aff
 the awoghe hafft hafwer) huru förtreteligit och
 svårt thet år / at vybåra otack för sin welmeenta
 mōdha / åhogha och bekästnad / ty tacklöds går-
 ningh är aleidh tungh.

Så hafwer iagh (på thet Idet gode Herrars
 och Måns bekästnad och bekymber motte icke
 medh allone förgåtna och sälunda såsom fåfänge

anlagde vara / och i ånnu icke tröttas ellerledhas
vædh samma omistandes och welvägebrynta Herr-
ans huus / til sin perfection och fullkommenheit
at befordra och beskråmia) för rådsampt erachtadt
(säsom åthföllige gode Wenner migh och der tu
rådt/ja någre af Eder gode Herrar sielawa thet begå-
rat hafwa) denne min eenfalliga inaugurations Pre-
dican genom Trycket publicera låta / och henne Es.
H. säsom huswudet och fornämste lemmen aff vår
Församblingh / sampt Eder gode Herrar och Män
samptlige Kyrkiones Förmynndare / säsom til een
ringa / dogh aff hiertat welmeent / tacksegelse / for
sådan stor welgerningh i så motto hela Församblin-
gen / bewist / ödmjuk / tienst / och welwilligest dedi-
cerat; At då den åhrbara verlden och posterite-
ten / som denne / medh Edert stora besivar och be-
lästnad / vpsatte Kyrkian see få / eller (gifwe Gudh
i långa och många tider) warda til godo åthniu-
tädes / måga här aff see och weta eder tack / beröm och
got nampn här före (jämval på Eder döda mull)
som är bettre än tusende stora gull stattar / Syr. 42.

Beder fördelat ödmjuk / och tienstflitigest Es. H.
och Igode Herrar och Män detta mit enfalligha ar-
bete och welmeente vpsådh / gunsteligen vptagha /
och til thet båsta uttda behagade / althd så här eff-
ter som här til min gunstige Herre och befordra-
re / så och mina Gynnare och förtrogna Wenner
förblifvandes. Och befaller Es. H. och samptlighe
godhe Herrar och Män den alznechtighe Gudi til
al welgång ödmjuk / tienst / och troligen. Datum Wiss-
borgz Förestadh S:tanienni den 4. Martij A: 1665.

S. Reuter

Lector

Lectori & Posteritati Salutem.

q3.
Sen welbewâgne Lâsaren / serdeles den som wifdh dem
ne Kyrklowigningh icke tilstedes war / skal witterligie
wara / huruledes der medh procederat âr / Nemblig
gen sâlunda: Söndagen näst tilsfrenne gaf man Försambling
gen wederhörligen tillânnna / at inaugurationen stole eff-
ter 8. dagar stee / medh förmanning / at Församblingen stole
dâ / medh synnerligh flise / komma tilstades / thet hon och
bepriseligen gjorde. Dagen för inaugurationen lesto
Pastor och Kyrkiones Förmynndare / genom Församblingennes
Cappelan / biuda alla H. Consistoriales och sampilige Prä-
sterkapet / så och H. Borgmestare och Rådh / och alla dee
Förnemsta i Staden / först til sielwa inaugurationen, och
sedan / effter förrättade Kyrke ceremonier, eil een målefjdh/
anrättat å Kyrkiones wegnar. Når inaugurationen stul-
le angå / blef först / i Staden ringe vhti stora Högh-
ejdz kloken (der medh vår Församblingz solenne act at con-
gratulera och condecorera) Effter sammanringningen til
höghmässan blef merkeligen först musicerat / ver på fliger Pa-
stor loci för altaret / och intonerat dê 95. Konung D. Psalm:
Kommier här och låter os Herren Gudh prisa &c. Se-
dan den war åndat / tråda 3. Prester för altaret vhti Messes-
klâder och hålla ordinarie Messa / för graduali bliswer was-
ket musicerat, så och ad concionem. Vhti exordio aff
Eangelien bliswer Kyrckian fallat: Then Helga Trefaldig-
heez Kyrckia / och strax der på sungit: Helge Trefaldigheet
stat os bñ&c. Effter Predikan blef på eangelien slutt medh:
O Gudh vi lofive tigh / &c. Sedan återigen Mässan
och communicerat, så och i medler ejd / så wâl som til ic be-

A iq.

slut.

slut musicerat. Effter förråttat Gudzienst blefwo the förs
bemelte Förmåste medh måälefsh och tilbörlige tractamenter
segnade / hvor vidh glästerne reedde sigh i Herrans fruchtan
gladuga. Detta den welbewägne Lässaren icke kunnat förhåls
la. - Valeat.

Parasceve Concionis.

I. N. P. F. E. S. S.

Si see nu och lefwe then dagen och stunden (ach!)
Gudh läche wara een lycksam dagh och stund!)
Gudz Vikorade Wenner i Christo Jesu /
effter hwilken wj lense / medh stor begåran /
lengetat och åstundae hafwa / Nemligent at detta Herrans vår
Gudz Huus och Tempel (igenom Gudz och Christimilda mens-
nisklors tilhjelp) är nu kommie så wjda till fulbordan / at wj
nu i Herrans Jesu nampn begynne / Col. 3. och här
effter städige tencie / så lense Gudh behaghar / här inne förs-
råda vår skyldigha och skäligha Gudzienst. Rom. 12. 1.
årom och nu här / vhi een anseenligh och merckelig mykenhees
eilhops komme detta nya Herrans Huus at inaugurerar och in-
viga. Läter os fördenskuld af alt hierta glade wara öfwer then
nåde os i så motto på thenna dagen bewissas / tacka Herran-
nom / at han är god / och hans barnhertighet wah-
rar til ewigh tjd / 2. Chron. 7: 3. Och ther hos in-
nerligen bidia / at H. Guddomeliga Majestet wille nu
hafwa lust här til / Esa. 62: 3. och detta nya Templet och
Herrans huus upfnilla medh sijn herligheet såsom for-
dom Salomons Tempel / 1. Reg. 8: 11. Wistas här innes-
effter Christi löftee mit ibland os / Matth. 18: 20. Ma-
ra vår gunstighe Gudh / Psal. 59: 18. Höra os når
wij

vit hår rope) Psal. 4: 2. Och gifwa os alt thet
vit bidie i Jesu nampn / Ioh. 16. Och at vi hår
inne der emot måghe alidh animamma hans ord medh
sachtmadigheet / Iac. 1. Och ther off lära fruchta
Gudh i alla våra lifzidagar på Jordenne / och lära
våra barn / Deut. 4: 10: på ther at os motte gå
vål och våra barn Esvinnerliga / Deut. 5: 29.

92
Rät som the påweske inwiga sina kyrkior / så skeer thet medh
felsamme och vnderlige ceremonier / som åro fulla medh widsepelse /
vaantro / gyllerij och narrawårk: Clericiet går så månge resor om
kring kyrkian vthan och innan til / beständer folket medh wigde
vatn / Forser weggiarna många oraligha resor / och så åffa the koma
ma til dören / Klappar / Biskopen som kyrkian inwügha skal / dösa
ren an medh en Biskopstaaf och säger: Låt up för åhrones Konung.
En Caplan swarar honom innansöre: Hvilken är then åhrones
Konungh? Biskopen swarar: Thet är Herren mechtigh i stridh.
Om seder går han in i kyrkian / tager vatn / Salt / aska och wün /
beswär them / förblundar them tilhopa / Forser / bestrycker der med
och således wigher alt thet af löst och fast i kyrkian finnes / håls-
let så mässa och förkunnar astazbref. The åtalla och alla Helgons
medh sijn långa Litania / och offra them / serdeles thet helgonet /
efter hwilken then nya kyrkian nemppnes &c. På sådant sätte haf-
wa the och fordom her i vårt Land / under påswadömet / inwigd
deras kyrkior.

Men sådant aaperth (såsom thet thet icke grundar sig
vhi Gudz Ord) förkaste vi såsom divergnåat som do-
gher inthet / Esa. 59: 6. Och rätte os effter Gudz H.
Ord then H. Davidz, och den Wihse Salomos exempl
I. Reg. 8. 2. Chron. 7: 5.

Och såsom vi denna vår nya kyrkia ingen aff the döda
Helgon / ia ingen annan än then Aldrahöste / Allmæchtige
och allwihse Gudh vår Skapare / Återlösare och Helgare /
then Högha H. Trefaldigheet allena / tieno / ilvidia /
lofwa och prissa wele / En Abraham fennar os inthet /
Israel weet inthet vthaf os. Men tu Herre åst vår
Fadher och vår förlossare / aff ålder är thet tit
nampn / Esa. 64: 16. Så wele vi och denne vår Nya
kyr

Kræcia/ efter ingen annan/ än then Högtlofivade H. Tre-
faldigheten kalla och nempna/ och nu förhenkul/ först och
fremst nämpna och kalla henne T E M P L U M T R I N I T A-
T I S, thet är/ Then Helighe Trefaldighez Kræcia.

Hvilen Högha H. Trefaldigheet w̄s och wele nu strax en-
drechteligen anropa/ om h̄fständ/ lycka/ nådh och välsignel-
se/ så wāl nu till detta vårt wāl påbegynta gudeliga förehaf-
wande/ som och altid framgeent til vår Gudzienstz här in-
ne förråtande. Thee w̄s innerligen göra wiliom i förstone
allesamman upståndandes/ och sälunda siungandes och spe-
landes Herranom vthi vår hierta/ Eph. 5: 19.

Helga Trefaldigheet stat of b̄j/ och lät &c.

Om thet samme wele w̄s än ytterligare anhålla och såja
hvar och en oss hiertat och mun: O Fader vår &c.

TEXTUS

Psalm, 122. Jagh glådes i thet mig
sagdt år/ at w̄j skole gå in vthi Her-
rans huus. Och at wäre fötter sko-
la stå/ i tinom portom Jerusalem.
Jerusalem är bygdt/ at thet skal
vara en stadh/ ther man tilsamman
komma skal: tüjt slechterna vpgå sko-
la/ nemligha/ Herrans slechter/ til

at

at predika Israels folke / til at tac-
ka Herrans namne. Ty ther åro
satte stolar til dooms / Dawidz Guds
stolar. Unster Jerusalem lycko /
hem gånge wål som tigh ålsta.
Fridh ware innan tina murar / och
lycka i tijn Palatz. För mina brö-
der och frender skul / wil iagh tigh
fridh ønska. För Herrås vår Gudz
Hwos skul / wil iagh tict beska.

Såsom het är icke allenast angeläget, huru man itt ko-
steligit Tingsh kan bekomma och förverswa / Vihan
fost mehra / huru man het och kan behålla och rät bruka;
Så skal och fördenskul (elstelige åhörare) het vara vår hög-
sta flit / nje och begåron / huru och wj ihenna vår Nya
sköna Kyrkio, som wj nu (igenom Gudz och Christimilda
Menniskors tilbielp) bekommit och til största delen see vara
Upbygd och Upsat / oansedt der på än mykt sehlar / kün-
na medh Herrans wålsignelse / til allos våras och våra Eff-
terkommandernas etimliga och ewigha weifård / behålla och
rät bruka. Sij het lärer os nu then H. David. merces
ligen i denne vplåsne Psalmen och Texten; Hwilsken wj

nu i Hertottis fructen wele öfvervägha och betrachta viss
desse ewenne effierföliande korta Sycken:

- I. År / hwad⁹ w̄ skole hålla våra Kyrckior
före/ eller om Kyrckornas räta bruul.
- II. Om Kyrckornas Invigningh: och huru-
ledes w̄ nu thenna vår Nya Kyrcka räte
inviggha skole.

Pars Prior.

Balangande thet Förra Sycket/ huruledes w̄l vāra
Kyrckior räte bruka skole; Så kan och skal thet/ effier thenne
Textens anledningh skee på föliande sätt/ der Gudz För-
sambling wille gifwa acht uppå/ Nemligha/ at w̄l erkenna
och hålla them:

I. För Herrans vår Gudz Hw̄s/ ther Gudh
steif boor/ och läter sig finna medh all nåde them som hos
nom.sölia. Zy sälärer här först R. David. i Text. såjan-
des: Jagh glädes i het migh sagdt år/ at w̄ skole
gå in vthi Herrans huus. Och at våra fötter
skola stå i tinom portom Jerusalem. Mebh Herr-
rans huus/ dje David åstandar medh hietans glädie/
förstår han bär inhet annat/ än Gudz Kyrckia o h Förs-
amblingh/ eller den orten der then räta Gudziensten för-
räckades hvilket den ejden stodde i Jerusalem/ w̄djh
Gudz Förbundz Arck/ som war under itt tiål utaf
kapeter. 2. Sam. 7: 2. uppå hvilken Arck Naderstojen
war/ der Gudh på itt shinnerligt sätt i nåder sig
uppenbarade/ Lev. 16: 2.

Tilförenne före än R. David intogh Jerusalem off Zedningarna/
the Jebuser/ war der ijdel Zednisk afguderij och Gudzienit. Men
sedan han vräktade der sit Relidens imme/ så och den väts
Gudziensten Sj/ så frögdar han sig/ så hielig der öfver

fästom

fäson Gudz synnerliga nådawärck och hade vthi sinne
sådant vthwertes ringa Gudzhus herligen amplificera och i
Jerusalem/ til Gudz namps åhra/ upbyggia ett herligt Tem-
pel/ fäsom han och hade/ til des bygningh/ alredo författat och
församblat. 100000. Centener gull/ och tusende resor tusende Cen-
tener sticwer/ ther til kápae och iæn vian taal/ 1. Chron. 23: 14.
Men Gudh förwägrade honom thet/ genom Matthen propheten at
fulfölja/ och bespara sinom Son Salomo. 2. Sam. 7: 13.

Neke denne mindre hølce David. medh stoer ist/ den råtsa
Gudziensten wghd mache i sina dogar/ och gladde sich hier-
seliga der öfwer at han den hade/ icke allenaß i denne Tex-
ten, utan otaliga mång annorstädde i sin sköna Psaltareo
boor. Huru säger han Psal. 26? Jagh håller migh
Herre in til dit altare. Ther man hörer tacksa-
jelses Röst/ och ther man predicar al din vnder. Her-
re/ iagh hafver tins Huus boning Kåär/ och thet
ruum ther ttn åhra boor. Itt beder iagh aff Her-
ranom thet hade iagh gerna/ at iagh i Herrans huus
blifva må i alla mina Lufzdagar: til at ståda then
sköna Herrans Gudzfienst/ och besöka hans tem-
pel/ talar han Psal. 27: 4. Gammalunda frögdar han
sigh och der öfwer. Psal. 84: Huru lustiga åro tina
boningar Herre Zebaoth/ min siål lengtar och treng-
tar esfter Herrans Gårdar/ min Krop och siål fröga-
da sich i lefvandes Gudhi.

L. C. Wq läre här viof/ hvad h och wj stole årkenna
och hålla våra Kyrkior före? Inhee annat i sanningh än
för Herrans vår Gudz Huus och boningh. Thet är väl
sant/ Gudh bor icke/ såsom fluten/ i något Tempel eller
rum/ ty han är icke obegripelig väsende/ så at himmelen
och alla Himblars Himblar kunna icke begripa hos-
nom/ huru skulle då tetta Huset göra thet som iagh
nu bnydt haiver? bekänner Salomon sels vthi Templez
Invigningh/ 1. Reg. 8: 27. För sin Guddomliga Majt.

B q

behöf-

behöfwer han ingen Dre / ey han upfniller Himmel
och Jord. Jer. 23: 24. Men liskwäl på thet wj arme
Meoniskior skola weta hwarest wj i synnerheet och eenhels-
leligen honom vår skyldiga tienst afläggia stole/ och honom
i all vår nödh sökta/ åkalla och warda så mylit båtre bööns
höörde; Så hafwer han/ genom sin ouchsäjeliga stora barinher-
tigheet/ sig serdeles förbundit til the rum och Dreer/ hwa-
rest hans H. Ord warde reent Predicat/ och the höghvår-
dige Sacramenter, efter hans instichtelse/ råt vhdelade/
ther wil han låta sig finna/ och til al nödh och wälsignelse
beweeka: En på hwad rum iagh stichtar mins
namps åminnelse/ såzer han sielf/ ther wil iagh
komma til eigh/ och wälsigna eigh/ Exod. 20: 24.

Så säger och Moses: Ther Gudh låter sit namn
boo/ ther stolen i fråga/ och tit komma/ Deut. 12: 5.
Afven så David: Herren hafwer vthwaldt Zion/
och hafwer lust til at boo ther/ detta är min hvila
ewinnerligha/ här wil iagh boo: m här behagarmig
sväl Psal. 132: 13. Christus säger sielf om Templet i N. T.
Mitt huus är iitt Hönehuus/ Luc. 19. Så hade och
the Christne i Nya Testam's. begynnelse/ varit hvar
Dagh endrechteliga tilsammans i Templet/ Act. 2:46.

Så see wj förtenskul / gode Christne at thet är ingen rings tingh
och lycksaligkeit/ at hafwa Rycktor och bequemlige hums der
heela meenigheten kan tillika komma tillsammans/ at görs och aff-
wachta sin Gudtienst / och sälunda beweeka hwar andra/ så my-
lit mehra/ til andecht/ och Gudh så mylit snarare och betre til
at böönhöra/ Ty så säger Christus sielf Sannerliga säger iagh
ider: Ther två aff ider komma öfverens på Jord-
denne/ hwad tingh thet helst kan vara som the bi-
dia om/ skal them thet wederfaras aff minoni Far-
dher/ som är i himmelen/ Matt. 18: 19. Dersöre haf-
wer och Gudh på budet wissa tijder och dager der til/ opå hwilke
alla måge weta hålla wj medh sinq werdiiga syslor/ och enhål-
leligen.

feligen affwachte Gudziensten / sejandes: Memento, Tene
vppå at tu helgar hyslodagen / Exod. 20. Legd och der
til ic berligit löfie til at så mykje mehra der til beweeka os / sejandes:
Söker först effter Gudz Ryke och hans rätsärdig-
heet / så skal och thet andra ider tiffalla / Matt. 6.
Så saget och Gudh sielf / Elsa. 56: 6.7. Hwar och een som
Sabbathen håller / the samma skal iagh hafwa til
mit helga Bärgh / och skal glädia them vthi mit Gó-
nehus / och theras offer och brenoffer stola wara
nugh taeknemiligh på mit altare.

Alt fördenskuld är thet / och bör i sanningh wara en rå-
sknigh Christen Menniskos högsta glädje och lust i denne
Ver denne medh David / at hon får gå upp i Herrans Huus /
och at man icke lätteligen försumar eller öfvergiffwer Förs-
amblingen / såsom somblige för sedh hafwa / Ebr.
10: 25. En itt är nödtorftigt / och then goda delen
som henne til Ewigh tyd icke skal ifrå tagen warda.
Luc. 10: 42. Men all förgengeligh tingh moste taga
een enda / och the som ther medh vingå / förgåås och
så medh / Syr. 14.

Ach! Huru illa thet fördenskuld tientar / huru förgeligt och förs-
domelegit thet är / at en Menniska i synnerheet den som borde
andra med got exempel föregå / aten / om sin dödtyd omissde / Men-
niska / seger iagh / som lefwer then nävarande Gudzienst fun-
den / och weet icke om henne then näden mehes tillblides / elke
lefwer och helsan hafwer til annan kyrkedagh så lätteligen försu-
mar Herrans Huus och församblingh / then ens tiden effter den
andra. At hon wistas wed Kyrkian om Söknedegarna / och emot
Helgedahen / för ringa heller ingen orsat / fijker och wifker det ifrå/
och låter Herrans Huus ödhe stå / Hag. 1. 4.
Then som och thet gör / och vrom nödsal / besinnet sig hafwa
lust at gjorat / han är i sanningh in för Gudh / som låter in-
tjet gacka sig / Iob. 13. icke vppå den rätta / ythan
på then breda vägen som dräger til fördömelsen /
och the åro månge som gå i å honom / Matt. 7.

B ig

Chen

(Then ther dron hafver til at høra / han høre hwad
Andan säger Församlingen/ Apoc. 3.) En såsam the-
ras buuf är theras Gudh/ så skal och theras åhraftil
skamwarda / och theras enda är förtappelse / Phil. 3:
Dersöre / Elstelige åhörare / elster här eftter alwarligen dees-
ta Herrans Huus / och så offia Gudzienstz timarna komma
så glädiens/ med David/ att i få gå op i Herrās Huus:
Erkänner den höga näden / den stund j de medelen och den
helsan hafwen / at j kunne hje komma / then ijd kan kom-
ma / och kommer för mången wisserligen / at the wille thes
gerna / men kunna inhet. Fördenskuld wandrar i liu-
set / medan i hafwen liuset / at mörkert begriper idet
icke. Iohan. 12: 35. och hwad iagh seger eder thet sär-
ger iagh allorii/ säger Christus. Mar. 13: ult.

II. För vår Predike- och Lärehuus. Zy så seger
David wssdare i texien: Jerusalem är bngdt / att thet
skal vara en stadh / ther man tillsammman komma
skal: Tjut slechterna vpgå skola / Nembligen; Her-
rāns Slechter / til at Predica Israels folcke. Jeru-
salem / then prächteighe Huswudstaden i Judalandet / war
fornämsligast vpbygde til then enda (wil David här sägta) at
Herrons Gottz Slechter skola alla der förlambas på wiss-
ehder / fram för then Alzmechtuga Herren och Isra-
els Gudh / Exod. 34: 23. Thee är / at göra sin Offenli-
ga Gudzienst / medh Predikande / Gudz ordz hörande / ofrans-
de och annat som den ejden til Gudziensten hörde / såsom
Gudh och budie hadhe / Deut. 12: 6. Hvilket ale David
här förstår medh thet Ordet Predica / såsom medh thet för-
nemste i Gudziensten. Så calat han och annostades: He-
ligh tingh warda i tigh Predikat tu Gudz Stadh.
Sela. Psal. 87: 6.

Lo. C. Så see och läre wif här aff straxt detta igen: Ne

Ryra

93.

Kyrklootta dro/ och stole våra våra Predicas / och Lärchhus
der wj alle församblas skola / til at Predica och lära oss
Gudz H. Ord / icke alleenost / hward of til eimeligh welsård
nyteighe och nödigde är eythen H. Skrifte aff Gudhj vthgifs
wen (som i Kyrkian Predicas) är nyttigh til lardom /
til straf / til betring / til ruchtan i Råtfärdigheet / at en
Gudz Menniskia skal warda fulbordat / och til alla
goda gerningar sticketigh / z. Tim. 3: 16. Vidan och
at man oss Predikan må lära saligheetennes Kunskap til
våra synders förlåtelse / Luc. 1: 77. En hon är en
Gudz Krafft allom them til saligheet som tro / Rom.
1. In Summa.: I Kyrkian läre och läroms wj: huru wj
stole rätteligen troo / Christeligen lefwa / toleligen lif-
da / så at wj omöder moite saligen död / och få Tro-
nes endalicht som är sielarnes saligheet / 1. Pet. 1.

Så höre I då både Christeliga Lärare och åhörare / hward
e stole hålla denne vår Byrdia och alla Byrdior före? icke för
edra Soswckamrar / icke för fåfänge tjdh fördräfz / och swaidres
hus / icke för höghez tråtehus / icke för någon gamubodh. Den
man tencker på handel och wandel / eller annas släkt / ach ney / ty
faledes gör man dem ill röfware kuler Luc. 19: 46. Vian alles
ta för ider predike och Lärchhus / ther man uisammans komma
skal / at predika / som David här siger.

Dersöre rättsnige Predikanter och åhörare / Kommer ider
spiche och skyldigdet ihogh i detta Herrans Predikehus: i
Predicanter(1) Prediker ordet / Häller på / i tjdh och
i otjdh / straffer / truger / förmänar &c. z. Tim. 4: 2.
The som synda straffar för allom / at andre stola
och fruchta / 1. Tim. 5: 20. Och i tjdh besinna sig
ifrå Diesiwulzens snaro / aff hwilkom the fångne åh-
ro esfter hans willa / 2. Tim. 2: 26. Når i alwarliged
hei göre / så hasive i frelst eder sieliva och them soni
ider höra. 1. Tim. 4: ult. Men them som äro bedröf-
wade öfwer sna synder och annan olycka / stolen i Predi-
ca medh wenliga Leppar / Zeph. 3: 9. och ropt till
kungs /

Steliga / Ela. 52: 1. Att the trödta händer må fårs
kias / the machtlösa Knå wederqweckias / och the för-
tivflade hienta finna got modh / Ela. 35: 3. Ach!
hwad för et dyrbart tingh / at ehe högbedröfwaude lunna säs
lunda finne tröst i Herrans Predilehuns / Sj) detta är
thee endeste som then färtigaste kan hafwa jämpie then rikas-
ste / och thet är nogh. Thet war Dawidz tröst i hans
ålende / Psal. 119. Thee war och Jeremias tröst / som såde;
Titt Ord / Hære / håller oß vp / tå wñ thet få / och
thet samma tit Ord är vår hientans frögd och
tröst / Ier. 31.

I rätsinnige Abörare / läret och i (2) betänckie ider
pliche och skyldigheet / at i vthi detta Herrans vår Gudz
Predicohuus / thee predikade ordet annanime medh sache-
modigheet / Jac. 1: 21. Ne såsom menniskos ord / va-
than (såsom thet sannerliga år) som Gudz Ord
i. Thels. 2: v. 13. Thet idra sielar kan saliga göra /.
Jac. 1. Zy man prediker här icke för toma Benckiar och
Wiggiar / eller för Hästar och Mular som inhet
förstånd hafwa / Psal. 32. Vihon för förnufftige Men-
niskor / them Christus hafwer förvärftvat medh sit
Blodh / Act. 20: 28. Ach! så hoor gerna Gudz Ord /
och betrachta allestädes Gudz Bodh / så skal thet
göra titt hienta fullkommeligit / och gifwa tigh wiss-
heet såsom tu begärar / Syr. 6: 35. 37. Men gör tu
thee icke / så stola stenarna i Murenom röpa / och
Bieckerna i Wäggenom (som gifwa Echo eller geenskall
ifrå sigh när som Pretilas) svara för tigh / Habac. 3: v. 11.
Så at thee Predikade Ordet som i nu inhet wilien hoor /
eller förgäfves hören / skal fördöma ider på den ytter-
ste dagen / Joh. 12. (then ther dron hafwer til at hö-
ra hävöre hwad Andan seger Församblingē/Apo. 3.)

Ey

Ty medh Gudz Ord är icke til stemptande / thet fin-
ner sigh dogh på sidztonne / 2. Macc. 4: 17.

III. För Böön - och Tackseglelse Huus. Ty
så säger Dawid vissare i Texten: ther man tillsammän
komma skal; til at tacka Herrans namyne. Til
chen enda bliswa Kyrkiorna / än i chenna dagh / medh bekost-
nad bygde / at man vihi dem / ibland annat / skal eenhålleli-
gen åkalla / tacka och loswa Gudh / såsom Böön och Tack-
seglelse höra alcidh tillsammän / och åro icke then ringastc delen
off vår Gudzuenst / ty seger David Psal. 92: 2. Thet är
en kosteligh Tingh at tacka Herranom. Och thet
är trösteligit tacka Herrans namyne Psal. 54: 8.

Jagen ingen Mennistia kan någon ejd vihi denna vselhe-
tenne tillsyllest besluta, huru höge hon är beplichade til at
ellbidia / tacka och loswa Gudh / som henne til then endasta-
yat och återköst hafwer / mindre medh sifswa mårket bewis-
sa; Vihā wj moste alle alle bekäna medh Jacob: Ach Herre!
iagh är förringa til all then barmhertigheet och tro-
heet som tu migh bewisfat hafwer / Gen. 32. Så och
medh David: Huru skal iagh wedergella Herranom/
alla hans welgärningar som han migh gjör? Psal.
116: 12. Ty seger then Wisse Syrach väl och rät: Lof-
wer och Präser Herren så högeliga som i förmå/
han är åntå högre / Präser honom aff alla krafster/
och wender icke igen / C. 43: 32. Dogh skole wj go-
rat så wjda vj i denna vselhetenne kunna och förmå / helst
vhi Herrans H. Försambling / såsom David seger: Herre/
iagh wil tacka tigh vhi then stora Församblingenne/
och ibland myktit folk wil iagh prysa tigh / Psal. 35: 18.

L. C. Så see och läre wj fördenskuld her off detta: (1)At
wj åro plicht- och skyldige / vhi våra Kyrkior / at tacka och
loswa Gudh / och thet / ibland annat / medh ståligh Muise,

der man hafver sīgh fram för Herran sin Gudh /
Exod. 34: 24. Och offrar the offer som Gudhj be-
hagha / Psal. 51: 19. Dethan och eber igenom / och der til
den Lycksaligheten / at then edle Justitien Lagh och Rät
och then högste Konungzlige Rätten finnes der inne. Ja/
rätwissan steepades der inne off then rätfärdige och gudfrucht-
lige Konung Dawidz Huus och familia, ty Dawid holt
der rät och rätwisso allo sino Folke i. Chron. 19: 14.
hvilket war en stor Gudz goftwa, och Gudi behogeligh singe
ty han ålstar rätfärdigheet och doom / Psal. 33: 5.

L. C. Hvar off w̄t detta mercie / see och läre / Huru
högnödige och aldeles omistandes / thet är / När v̄thi Re-
gementen / Land och Städer är väl bestälte / om Kyrkior /
Skolor / och om then rätta Gudziensten. Zy så länge then
rätta Gudziensten / medh tilbörligit n̄st och alswar / hand-
hasd blifwer / så lenge består och thet Verdsliga Regemen-
tet: Øfwerheet och vndersättere går väl / at the åldste sit-
ta i Regementet och hålla godh ordning / och Bor-
gare förtosra sīgh i theras bårgninh / i. Macc. 14: 9.
Zy thet är som Syrach väl säger: Then som Gudz Ord
åhrar / han gör then rätta Gudziensten / och then
thet elstar / honom elstar och herren / Syr. 4. 15.

Men falla Kyrkior / Scholor och then rätta Gudzien-
sten / eller alswar och n̄ste them at besordra och w̄sdh mache
hålla / så faller och ale thet andra v̄thaf sīgh selfe / räker i
confusion och största förwirring. En thesoni hata lär-
dom / och wisa icke hafva Herrans fruchtan / öfwer
them skal theras förd komma såsom itt wäder /
och räka i ångest och nödh / Proy. 1: 29. 27.

Deraföre rätsinnige Øfwerhez personer / Ja i alle åhöra-
re / eller alle menniskor / håller thet icke förringa singh / min-
dre för onödige / at i besordra Kyrkior och then rena Gudz-

hellen

etensten / vihan warer then Chrsteliga Kyrkiones Skaf-
fare och annmor / Isa. 49: 23. Så fram i wilje hafwa
Herrans räke målsignelse. Kenner them som arbata i-
bland ider / och stå ider före i Herranom / och forma-
na ider / i. Cor. 9. att the måga göra sit åmbete
medh frögd / och icke medh suckan / rhet ider icke nytt-
igt wore / Ebr. 13.

202

Pars Posterior.

Om Kyrckiones Invigningh.

Såsom wj nu här til hafwa hörde i het Första: Hwad
Kyrkiornas rätta bruuk vara skal; så wilie wj och nu
wjdare höra i detta andra Stycket: Huruledes och wj
thenna vår Nya Kyrkia til sådant bruk rätteligen
stola invigha och helga Herranom vorom Gudh.
Hvilke ihé eenfallige stole icke så förstå som wore hon tils-
förenne obeligh / in Jorden är Herrans / och alt hetet
thér på år / Psal. 24: 1. och alt hetet Gudh hafver
skapat / hetet år got / och inhet bortfastandes / i.
Tim. 4: 4. Alt så icke heller detta Herrans Huus / Frå
och materien som hon är gjord vihas. Ejest hafwe wj
och för detta härinne förrättat åhstilige gudelige wårk och
Ceremonier. Utan thet wj seje os Kyrkian wilia in-
vigha och heliga/ thet är inhet annot / än at wj (först och
främst) skilia och offsondra detta Huset ifrå andra Huus och
Bygningar til vår skälligo Gudzienstz förrättāde. Och sedan/
at wj denna vår första ordinarie Gudzienst härinne gö-
ra med serdeles solenitet och gudelighet / Böön/ åkalla octak-
segelse / th alt blifwer heligat igenom Bönen / i. Tim. 4.

Skj detta lärer os härthen H. Dawid i texren / der han
föreställer os tweggiehanda i så måtto et göra.

E iq

1. skol

i. Stole vii önska och bldia lycka och wålsignelse
til detta vårt gudeliga vårk; Om hvilket han seger;
Önska Jerusaleni lycko: Frödh ware innan tina
Murar / och lycka i tijn palaz. Medh Friden förstår
här David / effer grundspråket (sässom och aff Biblisse
notis är ae see) allan wålsignelse / andeligan och lekamligan/
etimeligan och ewigan wålsård. Och förmnar så hela Her-
rens menigheet / at önska och bidia Herren Gudh / han wille
givva och förlåna Staden Jerusalem lycka och wålsignelse /
at blifva framgeent wjd sit nu närvarende goda Andelige
och lekamlige wålstånd! och giör thet medh rätta / Ty han
wiste wål: At hwad Herren wålsignar / thet är wål-
signat Ewinnerliga/ 2. Sam. 7: 29. 1. Chron. 18: 26.

L. C. Att vi vthi våra böner / och elies / hela then Christ-
stelig Församblingenes andeliga och lekamliga wålstånd sko-
le låta os mara angelägen och til hiertat gäa / säsom David
här giör / Ja / icke allenast medh hiertans önskan / vthan och
medh siefva vårfcket / låtandes vårt Lius lyfa för Men-
niskornen / at the måge see våra goda gärningar /
och prisa vår Fader i Himmelien / Matt. 5: 16.
Ty thet är icke nogh / at en önskar och giör sigh selfwom al-
lena gode / vthan man moste och ihogkommma och betänckla then
allmenne Gudz Församblingz / och andras / nödh och tarf /
sä framme man wil e iesi vara en reitkaffens lemm der vthi /
Ty vi åro Gudz vårk / skapade i Christo Jesu til
goda gärningar / Att vi vthi them wandra stole /
Eph. 2: 10. Dersöre seger och Paulus: Så förmnar
iggh n i / at man för all tingh haſver böner / åkallan /
förböner och tacksevelse för alla Menniskor. tn så-
dant är joit ojh tacknemligit for Gudi wårom Fader /
.1 Tim. 2: 1. Item, Seer icke hvor på sit egit båsta /
vthan hvor och en ojh på en annars båsta / phil. 2, 4.

Önsker

202

Önskar/ vinket och görer förtenskul/ Elstelige Christe/ icke
allenoft ider siflswa/ vihan och andra/ och thet gemena besta
gott/hwar i funne/ Tob. 4: 8. gifter gerna/ så war-
der ider gifvit/ och helgar så idra siålar/ Syr. 14: 16.
Så skal ider troo råtsinnigh/ och mykit kosteligare be-
funnen warda/ än thet förgångeliga Guld som prö-
was medh Eld/ til Lof/ Pris/ och åhro när Jesus
Christus blifver vppenbar/ 1. Pet. 1: 7.

Applicatio

Nu medh ensådan önskan och böön wele och wif på denna
stund/ esfer then Gudfruchtige Davidz exempl/ detta
wäre Nya Tempel inwigha och helga:

Wij inwighom thet til Herrans vår Gudz Huus/
i hwilken han skal hafva sin boning/ Eld och Vgn/
Esa. 31: 9. Ach! Herre Gudh tu höga H. Trefaldigheet
Lester hwilcken wif thenna vår Kyrkis kallat hafva och kalla
wilie) tu som wilat alla Menniskior stole frelseste war-
da/ och til sanningennes kunstap komma/ 1. Tim.
2: 4. Upwärma/ och upfriska härinne våra/ och våra
esferkommanders/ kalla hierta/ igenom tite helige Ord/ the
högwårdiga sacramenten/ och din wårdige H. Ande/ ae
the motte dogeligen tilwåxa i Trone/ Hoppet/ tolamodh och
kärleken/ och wif således måge medh Gudz macht bewa-
ras til saligheet! 1. Pet. 1: 5.

Wij inwighom detta Huset til vårt Predike och Lå-
rehuus/ ther Herren Gud Lärer os hwad nyttigt
är/ Esa. 48: 17. Ach! Gudh tu H. Trefaldigheet hielp
och styrelt ena tienare Prästerna/ som nu begynna tienar i
thesso tino Huse/ eller i tillkommande tider/ tienandes wardas/
at the måge till Ord reent/ osförsalstar/ osförsräkt och als-
warligen Predika/ och sit åmbete i alle stycken/ som thet slyg
höre

bör / eroligen förrätta / och således frälsa sijg sielsta / och
alla them som them hörta / 1. Tim. 4: 15. Giss och
O Herre Gudh / alla åhörare här inne ein Helgha nådh och
anda / til at annamma kärleken til samingen. Hug-
sivala theras hierta / och strick them vthi all lärdom
och goda gerningar / 2. Thes. 2: 10. 17. och låt them
vara välsignade / medh all andeligh välsignelse i
the himmelsta tigh genom Christum! Eph. 1: 3.

Wij inwighom och detta Huset til vår Bone-lof- och
tacksegelsehuus / ther wij skole liggia in för Gudh /
icke på vår råtsfårdighet / vthan på hans stora barm-
hertigheet / Dan. 9. Ach! milde Herre Gudh höör / och
försma icke / then böön / som tina tienare / och alt Folc-
et härinne gör / och görandes warda / och war
them nådeligh! 1. Reg. 8: 30. Ach Herre höör / ach
Herre war miskundsam! Dan. 9.

Wij inwighom och helgom detta Tempel til vårt Trö-
stehuus / ther Gudh besäller / trösta trösta sitt Folck /
Esa. 40: 1. Ach! hielp Herre all hugsvalses Gudh / 2.
Cor. 1: 3 at alle bdroswade hieran öfwer sina synder / eller ans-
dre anfächningar / måge härinne finna een wärtelighan eröse
alid/vthi theras åkede/ Psal. 119: at såsom: Christi lydan-
de är mykin / komme öfwer osz; så komme och mykin
hugsvalse öfwer osz genom Christum/ 2. Cor. 1: 5.

Wij inwigom detta Tempel til vår Skift- och Asslös-
ningz Huus / Ach Herre Gudh soni wilt ingen arm-
syndares dödh / Ezech. 3. förlän osz / och alle våra Escher
kommande härinne / ein H. nådh til at så kenna / bekenna
och Kristo våra synder / at the aldrigh ther efter qvälia
mehra våra samweten / vthan at wif äbre ther om aldeles för-
säkrade / at tu haſiver fastat them baak om tigh vthi
Hassens diup. Mich. 7.

In summa: Wq ihwighom denne vår nya Kyrkia / til al-
la the bruuk och öfningar / sow i Gudz Huus / vhat mis-
bruuk och wanter / förrättas bör / och endeligen til the Christ-
strogna's roliga Sosivelammar och Hwyllohuus;
Gudh hielpe hem chenna oroliga och mōdosamma werlden så
igenom gå / och them här så hwilas ifro alt sit arbete/
Apoc. 14: 13. at the någa infomia i then ewiga ro-
lighetena/ Ebr. 4: 11. ther the få boo vthi fridz husom/
vthi trnyg boningar / och i stiön roligheet / Elsa. 32. 18.

II. Sedan stole wq widh chenna vår Kyrko-
wigningh/ ihogkommia vår styldiga tacksamheet.
hwilcket os David endeliga här lärer i texten, och seger så:
Them gänge väl som tigh ålsta. För mina bröder
och frender skul / wil iagh tigh Fridh ånsta. För
Herrans vår Gudz Huus skul / wil iagh tit båsta
sökia. Här medb betygar nu David klarligen sins hertians
alifwar wara medh thet han i begynnelsen sade / at han glådes
öfwer thet then rätta Gudziensten war vprättat i Jerusalem.
En, (1)ånstår han them alla got som Jerusalem elses
och got bewissa / och thet / på thet at Staden och Gudzien-
sten må altidh florera, eftter som han och / were om / off en
Prophetic anda / förbannar them som honom hata /
Psal. 137.

Sedan (2) wil och han / för sin person / både för sina
bröder och frender skul / thet är / för sådane nheelstan-
de Religionis förwanter som han war / så väl som för Herr-
rans Gudz Huus eller Gudziensten skul / sökia altdj Jera-
salems välstånd och båsta / och ju så laga / at godheet och
troheet må hoos them altid möttas tilsammian / rät-
färdigheet och fridh kyssas / Psal. 65. Thet woro en
Gudfruchtigh Konungz ord! O at alla Konungar / Herrar/
Väldige / och alla Menniskior / hade sådant gudeligt næ

om Gudz tjensten / så skole thet wist mångestådes gå fast att
norlunda och betre til än thet / Gudh betre / går / och Herz
ven skapa något nnt i landena / Jer. 31: 22.

Usus & Applicatio.

Detta R. Dawidz berömeliga exempel wele och stole
och wij i vår Försambling / opå thenne vår Kyrckia Invig-
gelses högtidh / tilbörlien efterfölia / och önska at them
allom ginge väl somi thenne vår nya Kyrckia eftas
hafwa och elsta / och sälunda bewisse vår skyldiga tacksamheet.

Först och först al tingh wända wij våra hertan / hogh och
sinnen til Herran vår Gudh i Himmelten / aff hvilken
all godh och fullkomneigh gå iwa kommer / Iac. 1.
och detta gudeliga och hōndödiga onslaget / om vår nya Kyr-
kebygningh / först / i räslinnige Menniskors hierta ingifte/
och sedan til wärcket wjdare wålsignelse gifvit hafwer : Up-
pehållit och bewarar allt them som detta wärcket pådrifvit /
förestå / och der på arbetat hafwa / ifrå suldom / och all in o-
lycka och sahra / at ingen ringaste skada / på någon Mennis-
skia / wjd denta bygningen / in til thenna dagb / skedt år.
Ale detta erkenne wij för stelfwa Herrans Gudz synnerlige
häderwärck och behaghår til / Lofwer och priser förtens fuld
nu medh migh Herran / och låter os medh hvar
annan vphöga hans nampn / Psal. 34: 4. och sejso
wjdare medh David: Lofwat ware tu Herrare wå-
ra Fäders Gudh ifrå ewighet til ewighet. tigh til-
hörer Manifest och macht / hårligheet / segher och
tack. &c. Nu vår Gudh wij tacke tigh / och prije ti-
ne herligheez nampn. Aff tigh är thet alt kommit/
hvar medh wij hafwe hngdt tino H. nampne thetta
huset / och tillt är thet / i. Paralip. 30: 10.

Sedan betacke wij vår Christeliga Högha öfwerheet / Ho

R. Mⁿ, sampe hela Rikssens Regering och Rådh underdå
nigast / at w^s/ vhi fredh och roligheet / kunna sälunda ida
ta vår Christendom / och obehindrat hafta sådana gudeliga
värck för hender / helst vhi sljka fahrligha ihder som nu hō-
res på många Dretar (ther the hafta fast annat göra och
eencia på / än Kyrkior vpbyggia) Gudh nådeligen välsigne/
Uppehälle och beware vår Christeliga Höga Öfwerheet /
i synnerheet låthe och Hs. R. Mⁿ, tilwåxa j ålder och
nåde för Gudh och menniskor / Luc. 2: ult. at w^s
wisdare vnder honom itt roligit lesverne föhra må-
ge i all gudachtigheet och åhrligheet / 1. Tim. 2. Her-
ren sende tigh hielp aff Helgedomenomi / och styrcke
tigh vthaff Zion! Psal. 20: 3.

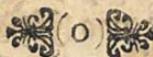
Ther näst bör os icke förgåta / then Höglöflige Konungz-
lige Hofraten j Åbo / een ödmjuck tackselhelse at heimbåre /
som högberömmeligen / aff itt gudeligt nje / haftver behagat/
denne vår torfsjige Kyrkebygningh / medh någon anseenligh
hielp / gunstigast understödia; hvor emot w^s icke annat kuns
ne göra / än eenhålleligen den Höglöflige Konungzlige rå-
ten detta önska och seha: Gudh / hwilkenks år både rådh
och dådh / som haftver förstånd och macht / genom
hwilken Konungarna regera / och Rådherrarna
stadga råttheet / Pro. 7: 15. Han gifwe tigh hwad
titt hierta begärar / och fulborde all tin anslagh!
Psal. 20: 5.

Endteligen heembåre w^s / alla alla Gudfruchtiga/ rå-
sinniga och redeliga Menniskor / i gemen / högre och lägre/
Män och Kvinnor / när och frånvarande / serdeles dem i denna
Staden Wijborgh / aff den lofliga Magistraten och andra/
een tienst- och flugest tackselhelse / som / vthaff bepriseligis
nje / om Gudz åhra / och denna Församlingennes höga tarf/
hafta vplässt sina milda händer / denna vår omistandes Kyr-

Giohygningh til understödh. Och önska off hietlæ/ at then Alz,
mechtighe Gudh wille them alle sampt- och synnerligen den de-
len rijkeligen igen wedergöra / wälsigna och belöna, först här
timeligen / och sedan ther ewinnerligen! upväckie och wärdare
Christmilda hiertan / detta Herrans Tempel / till sin perfecti-
on och fullkommenheit / at befördra och befrämja! det om öns-
ka wifligen medh David och sesse: Herrre våra Fäders/
Abrahamis / Isaacs och Israels Gudh / bewara e-
winnerliga sådana hogh och sinne i tins folz hierta/
och sticka theras hierta til tigh! 1. Par. 30: 18.

Men / twert om / blyes nu och skämmes / vthi sna hiertad-
och samweten / alla the affwoga / otackhamme och affwund-
fulle Menniskior / som inbilla sig / at intheit got kan / theras
förstånd / rådh och tilhjelp förvian / tilwåga kommas / och
detta högnödiga och gudeliga wärcket / icke allenast intheit / ther
the hade horde / befrämja / vthan heller / hvor the kunnat /
förhindrat / tadlat / lastat och burit affwund ther widh /
Ezech. 31: 9. och således fråtit sit egit köt / Eccl. 4: 5.

Nu / Gudi och them råtsinnigom ware los / wifl
liflwai fåt Kyrcia! Ach! at wifl / och wora esfeerkomman-
de / krnde henne lenge niuta! och här inne så sieno Gudh
i heugheet och råtfärdigheet / i alla våra lifzdager /
Luc. 1. at wifl och månte få i snom tiph eiena honom / i then
stora Församblingenne / Psal. 35: 18. stå för stolen och
Lambena / Kläddes i hwita fläder och palmar i våra
händer / tilbidia / och seza / Amen. Los och åhra /
och wisheet / och tack och pris / och krafft och stark-
heet / ware wårom Gudi ifrå ewigheet til
ewigheet / Amen! Apoc. 7: 9. 12.

Gratu-

Gratulatio

205

Germanica & Fennica Runico-Rythmica in
Concionem Inauguralem Novi Tem-
pli S. S. TRINIT.

Viri Reverendi,

DN. SAMUELIS REUTTERI
Pastoris Suburbij ac Arcis Wiburgensis bene-
meriti, nec non Consistorij ibiqem Assessoris & Secre-
tarij, Patriotæ & amici antiqua virtute & fide colédi.

Deuter. 8: 22.

Hüte dich das du des HERRen deines Gott-
ses nicht vergessest.

EXEGESIS.

Sergesse nicht Gott deines HERRen
Lhve ihm den schuldign dienst gewern
Lieb ihm von herzen von Seel vndt Krafft
An ihm du ganz vnd gahr ansafft
Was du zum Gott vnd seinen Worth
Gibst / Wirdt dir reichlich hie vnd dort /
Mitt allrlei zeugnis in der welt
Mitt Ewiglich gut im Himmel vergelt
Werstaß das Gott dein eigen werd
So wirstu sein in hochsten wehrt
Doch aus genad/ nicht nach dein werck
Vnd zuvor durch des gelaubens sterck
Da durch du Christi leiden dir
Magst eignen zu zun erwigen zier
Herr las nicht dein vergessen mich
Das ich ewig anschawe dich.

Cab

Caz cuin se suuri Salomon
Rakens hexran huonen jalor
Taunist Cedrist ia muist calleist
Caluist / Culaisist calleimimist /
Ratt nijn Reutter Careelis cans
Hexran huonen iuor alustans
Perustan' / pâattan' pâalliser
Laittan' liki fandelliser
En ilman suurta surua
Waiwa wâshmât visua
Muista sijs hânen murhettans
Ja viriat Wircans' urhouttans
Sen Seuracunnan suloinen
Sâ sanan culia sijwoinen
Wiel hânen jälken jânellens
Sâ suo hywâ siunaellen.

Ita vovit standopede

ERICUS JUSTANDER
p. p. & pt. Decanus Fac. Phil.

Reverendo & Humanissimo VIRO,

DN. SAMUEL REUTTER,
Suburbij Wijburgensis Pastori Meritissimo, &
Consistorij Ecclesiastici Secretario solertiss. cognato
& amico suo honoratiss: Inauguralem hanc con.
cionem publicanti ex animo gratulatur;

Templa D^eus, cælumq^z, simul, terraq^z patentes
Incolit & quicquid sol videt atq^z polus.
Quis tibi cunctipotens sedes, sacraria & aras
Constituat, qui implex omnia ubiq^z D^eus?
Atamen has humiles casulas, penetratis cordis

Contriti

Contriti atq[ue] ades tu fabis usq[ue] sacras.
Sic tibi Dives parens placuit Salomonas docere
Condere templa quibus te coluisse juvat.
Ergo D[omi]no gratus labor est nova condere templa:
Gratior es laudes dicere ihig[ue] D[omi]no.
Gratulor hinc Reverende tibi cognate, quod iste
In laudes Domini perfidis atq[ue] parat.
Euge tibi dicet, bone serve intrato vicissim,
Christus in aeterni candida templo poli.

αὐτος χεδίως

MARTINUS MILTOPÆUS
Eloq. Prof. Publ.

In Concionem,

VIRI REVERENDI,
DN. SAMUELIS REUTERI, ARCIS
& Suburbij occidentalis Wiburg. pastoris be-
nè meriti, tempore inaugurationis novi ibidem
Templi, ex materia lignea artificiose erectj,
docte dictam, & terse elaboratam, scripsit.

Munera magna dabit, didicit qui dogmata lingua
Rite secare, velut pagina sacra docet:
Munera magna dabit Christi qui pascit ovile,
Munera magna dabit munera magna capit;
Munera magna dabit divino percitus oestro,
REUTTERUS Summi sancta statuta serens,
Enthea mens intus verâ pietate coruscat,
Plena pio zelo, Religione fide.
Sis servus Christi, famulus fidusq[ue]; minister,
Si Christo servis, serviet ille Tibi,

Non

Non gratis Christus sibi vult servire fideles;

Sed tandem confert præmia digna poli.

Perge gregem porrò, verbo sic pascere Christi

More pericleo, næ benè cedat opus,

Hinc Tibi quotidiè major laus, crede, resurget,

Conformis titulis moribus atq; tuis.

His semper floreto, vireto, vigeto, valeto,

Sic mea Musa vovet, sic mea Musa docet,

Consule vota boni, quæ jam conjunxit Apollo

Versibus exiguis, consule vota boni,

Annuet ipse meis votis moderator olympi,

Solus cuncta regens, TRINUS & UNUS, Amen.

ANDREAS HENRICIUS

In Reg. Gymn. Wiburg. Lector.

Postquam Carelicis VALE dulce ex mente dedissen
Musis & SALVE dulcius Abodici.

Eia! redux sacri nostri primordia templi

Natalis vidi. Nemo referre potest,

Gaudia quanta equidem mea tunc mihi mens agitavit,

Ac in prælenti gaudia quanta movet;

im imposta esse operi sciret fastigia cœpto,

Illaq; divino famine lata D E O

Trinuni. Huic ædi sacræ Deus annue Clémens,

Christicolæ ut celebrent nomen in hâcce tuum,

Sæcla futura canant tua grata Encomia laudum.

Pastoremq; loci prosperitate bea

REUTERUM populo qui dat mysteria sacra,

Eloquio & svavi mollia corda regit.

Tempto ita novo Sjcaniemensi, ejusdemq; inauguralis
concionis Authori Reverendo, ex animo
in ipso itineris procinctu vobebat

ANDREAS I. STRANDENIUS. Wiburg.